

**FICTION
CONNECTION**

COLECȚIE COORDONATĂ DE
Magdalena Mărculescu

Pascal Bruckner

Fiul cel bun

Traducere din franceză de
Doru Mareș

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Redactor:
Aurelia Năstase

Coperta colecției: Faber Studio
Fotocopertă: Pascal Bruckner

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Răzvan Nasea

Corectură:
Ana-Maria Tamaș
Georgiana Paraschiv

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BRUCKNER, PASCAL

Fiul cel bun / Pascal Bruckner ; trad.: Doru Mareș. –
București : Editura Trei, 2014
ISBN: 978-606-719-030-4

I. Mareș, Doru (trad.)

821.133.1-31=135.1

Titlul original: UN BON FILS
Autor: Pascal Bruckner

Copyright © Editions Grasset & Fasquelle, 2014.

Copyright © Editura Trei, 2014
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-719-030-4

„Când sufletul este amenințat,
forțele creatoare se risipesc.“

INGMAR BERGMAN

Pentru Eric și Anna

În amintirea lui Laurent Aublin

Rugăciunea de seară

Este timpul să merg la culcare. Îngenuncheat lângă piciorul patului, ținând capul plecat și mâinile împreunate, murmur rugăciunea de seară. Am zece ani. După o scurtă trecere în revistă a greșelilor de peste zi, mă adresez lui Dumnezeu, Creatorul Atotputernic, cu o solicitare. Știe că particip cu regularitate la slujbele de la biserică, știe că sunt un înfocat al împărtășaniei și că Îl iubesc mai presus de toate. Îi cer doar și-L reneg dacă nu provoacă moartea tatii, pe cât posibil într-un accident de mașină. Frâna care cedează pe un drum în pantă, o pojghiță de gheață, un platan, orice I-ar fi mai la îndemână.

— Doamne, Te las pe Tine să alegi ce fel de accident, numai fă ca tata să moară.

Mama vine să mă învelească și să-mi citească o poveste. Mă privește cu tandrețe. Cu ardoare sporită, mă dau cât de credincios pot, închid ochii și zic în gând: „Doamne, gata de-acum, tocmai a venit mama.“

Este mândră de credința mea aprinsă, temându-se totuși că aș putea, într-o bună zi, s-o apuc pe calea preoției. De altfel, îi sugerasem în treacăt posibilitatea de a merge la Seminarul Teologic Liceal. Mă trezesc în fiecare

dimineață la ora șase pentru a asista preotul la slujba de la Școala Saint-Joseph din Lyon, colegiul iezuiților la care învăț. Este o liturghie necântată, adică una scurtă, căci nu sunt încă antrenat pentru cele ample, care presupun o liturghie în adevăratul sens al cuvântului. Când mă simt pierdut, îmi fac semnul crucii, asta îmi dă forță. La această oră matinală, în biserică este puțină lume, doar ici-colo vreo habotnică picată din pat, care-și mormăie rugăciunile. Sunt micul servitor zelos al Domnului: mirosul de tămâie mă amețește tot așa cum îl îmbată pe preot vinul alb, de calitate îndoielnică, atunci când, umplând sticlutele pentru împărtășanie, pe la șapte dimineața, trage un gât zdravăn de poșircă. Văzându-i ochii sticlind, mă cuprinde un hohot de râs de neoprit. Aprind lumânările cu încântare, îmi place acest moment de reculegere de dinainte de ore. Mă împărtășesc, ador gustul ostiei, acea azimă care se topește sub limbă precum pesmetul. Munca mă umple de energie, bălmăjesc formulele în latină fără a le înțelege, ceea ce le face cu atât mai frumoase. Îmi iau porția de slujbă cu o pasiune lingușitoare. Țin să am cele mai bune note în rai. Când mijesc privirea, mi se pare că Isus îmi face prietenește cu ochiul.

Doi ani mai târziu, în timpul comuniunii mele solemne, mă dedau unei orgii de bunătate. Le surâd tuturor, sunt pătruns de Îngerul Bunătății în persoană. Adulmec cu voluptate noua mea carte de rugăciuni cu marginile foilor aurite. Paginile foșnesc la fiecare răsfuire. Plutesc în stiharul meu alb deasupra podelei, mă scald în mir. Unchi și mătuși mă acoperă de sărutări pe care, la rândul meu, le împart cu dărnicie nenumăraților mei veri. Zelul meu o umple de mândrie pe mama, dar și de o neliniște ascunsă. E bine să fii credincios, dar cu măsură: Lyonul

nostru cel drag, vechea capitală a mățăsarilor, dă pe-afară de popi prăpădiți, cu sutanele pătate, cu ghetetele scâlciate, bătaia de joc a întregii ierarhii, ținta miștocărelilor puștimii, proletari ai Bisericii Romane Universale și Apostolice. Mulți mor de tineri, epuizați și chinuiți.

— Gata, bagă-te în pat, s-a făcut târziu.

— Imediat, mami. Doar un minut, că n-am terminat.

Trec repede în revistă păcatele de peste zi, mai pun încă două, trei de la mine, tot așa cum, mai târziu, aveam să mai adaug câteva încasări la declarația de impozit, de frică să nu omit vreuna importantă, și îi mulțumesc Domnului pentru bunăvoință.

— Doamne-Dumnezeul meu, Te rog scapă-ne de el și promit să fiu cuminte.

Mama nici nu bănuiește ce-l chinuie pe micul ei heruvim, nu vede în mine decât inocență și blândețe. Motivul solicitării adresate Preainaltului apăruse de câteva săptămâni.

Aveam de făcut o temă la geometrie, pe care decisesem s-o isprăvesc după cină. Stăteam în pat și mă dădeam de ceasul morții, pentru că matematica nu este punctul meu forte. Tata a venit să îmi arate ce și cum: încăpățânarea mea de a nu pricepe nimic l-a scos din răbdări. Cu cât încerca mai mult să-mi explice, cu atât înțelegeam mai puțin. Am obosit. După explicații, urmează țipetele, apoi urlatul însoțit de câteva scatoalce. Sunt un imbecil care își dezonorează familia. Tata e mare, e chiar uriaș. În câteva minute, m-am trezit pe podea, m-am făcut ghem ca să scap de lovituri și am reușit să mă strecur sub pat, de unde mâna sa puternică m-a înșfăcat pentru a-mi băga în cap cu forța noțiunile elementare de calcul. Dar nu pot să-mi iert mai cu seamă faptul că l-am implorat să mă cruțe.

— Tati, fie-ți milă, o să-mi fac tema, oprește-te!

Palmele, loviturile cu piciorul contează mai puțin. Astea sunt dureri care trec. Dar să te înjosești în fața călăului, implorându-l să te lase în viață fiindcă i-ai citit în ochi sclipiri asatine, asta e de neiertat.

Peste ani, uitându-mă la filme polițiste, suportam cu greu pornirea victimelor de a le cere îndurare ucigașilor. Le ațâțau astfel pornirile sadice în loc să-i înduioșeze. Dacă tot trebuie să mori, măcar s-o faci cu demnitate. Mama urcă în cameră, ne desparte, mă strânge în brațe îndelung, iar eu, cu obraji roșii, plâng cu sughițuri. Vine și tata să mă sărute:

— Hai să facem pace. Terminăm mâine-dimineață.

Bâigui un „da“ abia șoptit, în timp ce o ură ascunsă începe să-mi încolțească în suflet. O băltoacă de puroi îmi inundă creierul încetul cu încetul. Războiul tocmai a fost declarat: vor mai fi armistiții, adesea fericite, plaje de armonie, dar în mine se pornise deja ceva de neoprit. Chiar dacă, seara, ne jucăm, sub cearșafuri, de-a sania înconjurată de lupi, pe banchiză, n-o mai fac cu tragere de inimă. Nu mai pot să-l văd decât ca pe o bestie carnivoră pe punctul de a mă devora. Încrederea oarbă pe care i-o acordasem se făcuse țândări.

Domnul nu mi-a împlinit dorința, astfel că, patru ani mai târziu, am încetat să mai cred în El. În tot acest timp, seară de seară sau aproape, aud deschizându-se porțile de fier și văd farurile mașinii luminând aleea. Mă închid în camera mea, dezamăgit și încordat. Mama își aranjează părul și iese în prag să-și întâmpine bărbatul, gata să înfrunte furtuna. Noaptea, visez cum trupul îmi părăsește patul și plutește prin încăpere. Mă lipesc de tavan ca și cum aș avea o parașută ascensională. Aș vrea

să rămân suspendat în stratosferă, să văd lumea de sus fără a fi părtaș la grijile ei.

Tații brutali prezintă un avantaj: nu te copleșesc cu blândețea și dulcegăria lor, nu caută să facă pe frații mai mari sau pe tovarășii de joacă. Din contră, te trezesc de parcă te-ar supune unei descărcări electrice, transformându-te fie într-un veșnic luptător, fie într-un pururi năpăstuit. Al meu mi-a transmis furia sa nestăpânită: am pentru ce să-i fiu recunoscător. Ura pe care mi-a insuflat-o, de fapt, m-a salvat. Eu am întors-o împotriva lui ca pe un bumerang.

Partea întâi

DETESTABIL ȘI FERMECĂTOR

1. Maiestatea Sa bacilul Koch

Plecam noaptea, ceată de drăcușori cu pompoane, ținându-ne de mână, conduși de educatoare. Aerul era un cristal înghețat care ne ardea gâtul și plămâni. Fulgii coborau cu miile, atât de tari că ne plesneau peste fețe, rănindu-ne ca niște așchii de cleștar. Zăpada ne scârțâia sub tălpi, vătându-ne pașii. Vântul o smulgea de pe acoperișurile caselor de munte, împrăștiind-o în rafale prin aer, transformând întunericul într-un imens vârtej alb. Fiecare dintre noi își vedea tovarășii transformați în statui mișcătoare, din care se ridicau dâre de aburi respirație de respirație. Intonam cântece de Crăciun — *O Tannenbaum, Stille Nacht* — pentru a ne face curaj.

Drumul era închis circulației, cu excepția săniilor trase de cai cu zurgălăi răsunători, care purtau familii înfolite în pături. Ridicând capul, zăream cu greu lanțul încleștat al piscurilor din Vorarlberg. Aveam toate motivele să grăbim pasul. Ne înspăimânta gândul de a părăsi alaiul, de a fi uitați, înghițiți de lințoliul alb. Invariabil, câte unul, apăsător de frig și de frică, se scăpa în pantaloni. Trebuia schimbat în grabă și nefericitul își câștiga pe loc porecla de Buchsenshiss (care face-n pantaloni). În

sfârșit, se zăreau vitraliile bisericii: am urcat mica scară din cimitir și am ajuns în piațeta din față, unde credincioșii din parohie se adunaseră deja pentru slujba de la miezul nopții. După vremea dușmănoasă de-afară, înăuntru domnea ambianța călduroasă a unui Crăciun la munte, cu cântecele corului și orgă. Edificiul nu avea nimic din acele construcții cu un soi de bulb în vârf, atât de obișnuite în Tirol, și cu decorațiuni extravagante. Nu era decât o bisericuță cu pereții vopsiți în ocră, cu o clopotniță din ardezie neagră ca un creion și naosul sărăcăcios. Lângă altar, trona un brad împodobit cu globuri multicolore, cu un Sfânt Nicolae din stuc, cu fire de argint, cu lumânări îndoite a căror ceară se scurgea din ram în ram, riscând să aprindă copacul. În eventualitatea vreunui accident erau pregătite două găleți cu apă. Un înger blond era cocoțat în vârf, cu aripile desfăcute, în semn de milostivire. O iesle uriașă îi adăpostea pe Isus, Maria, Iosif și toate celelalte personaje făcute din lut ars, la fel de mari ca noi. Pândeam clipa în care măgarul și boul aveau să întoarcă fruntea și să se pună pe zbierat sau pe mugit. Publicul se compunea din munteni, fermieri neciopliți ori crescători de vite, în pantalonii lor de piele, și din femei în rochii înflorate, cu bonetele tradiționale. Războiul se terminase abia de vreo șase ani, iar ocupația franceză a Tirolului și a Vorarlbergului se încheiase între 1947 și 1948. În biserică se aflau în majoritate femei, fiindcă mulți dintre bărbați erau încă prizonieri sau poate muriseră.

Atenția ne-a fost atrasă de idiotul satului, *Dorftrottel*-ul, un băiat de vreo cincisprezece ani, cu gușă, ras în cap, cu mutră nătângă, însărcinat, parcă, să distreze adunarea în așteptarea începerii slujbei. Se prefăcea a conduce slujba, în versiunea ei comică, iscând hohote de râs.

Tocmai pe el, mai adineauri, la ieșire, când nu ne-am mai ținut de mână, îl bombardasem cu bulgări de zăpadă, ba chiar și cu pietre, sub privirea binevoitoare a preotului. Cel care își bătea joc de slujbă merita o corecție cât de mică. Domnul părinte nu a intervenit decât în momentul în care bufonul a căzut la pământ și a început să plângă. Corul satului, acompaniat de o mică orchestră, cânta cu stângăcie mareașă *Missă a încoronării* a lui Mozart. Soprana, o simplă hangiță, urca atât de sus încât ai fi zis c-o să-i crape vocea, îi înnebunea pe cei din orchestră, își venea apoi în fire și încheia epuizată aria. În această bisericuță din Europa Centrală, muzica lui Mozart ridica spre înalt sufletele acestor țărănoi care, până de curând, fuseseră preocupați de apărarea Reichului. Nici în ziua de azi nu pot asculta *Laudate Dominum* fără să mi se pună un nod în gât. Sleit de puteri din cauza orei târzii, toropit de căldură, adormeam în general la *Agnus Dei*, pentru a mă deștepta la sfârșitul ceremoniei, smuls din somn de dangățul clopotelor care răsunau cât încăpea de tare, dar și de perspectiva darurilor. Credincioșii beau vin fiert cu scorțișoară și își urau Crăciun fericit, aprinzând lumânări în cimitir, pe mormintele părinților. Mulți plecau apoi acasă pe schiuri, un soi de patine lungi cu vârfurile întoarse, legate de încălțăminte cu niște simple sfiori.

Era prin anii 1950, în vestul Austriei, în Kleinwalsertal, un canton ascuns undeva în Vorarlberg, o enclavă pierdută în Bavaria. Aflat în primoinfecție, fiindcă mă jucasem în așternuturile murdare ale unui unchi bolnav de tuberculoză renală, boală de familie prin excelență, am fost trimis, încă de la vârsta de un an și jumătate, într-o *kinderheim* (casă pentru copii) din Mittelberg, un sătuc aflat la 1200 de metri altitudine. Boscorodeam într-un